

КУН МАВЗУЛАРИ

Сенатор Жон Кёртис: «Марказий Осиё барқарорлиги АҚШ манфаатлари учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга»

Alex RAUFOGLU

Oktabr 16, 2026

Юта штатидан республикачи сенатор Жон Кёртис Вашингтондаги интервью пайтида, 2026 йил октябрь.

Нега Марказий Осиё барқарорлиги АҚШ учун муҳим ва Россия ҳамда Хитой таъсири ортиб бораётган бир пайтда Вашингтон минтақа мамлакатларига нимани таклиф қила олади? Давлат котиби Марко Рубионинг ташрифи арафасида америкалик сенатор Жон Кёртис хавфсизлик соҳасидаги ҳамкорлик

истикболлари, АҚШнинг ўта муҳим минералларга қизиқиши ва совуқ уруш давридан бери амал қилиб келаётган савдо чекловларининг эҳтимолий бекор қилиниши ҳақида гапирди.

АҚШ давлат котиби Марко Рубионинг Марказий Осиёга ташрифи арафасида Вашингтон Россия ва Хитойнинг таъсири ортиб бораётган шароитда минтақа билан муносабатларни айлани қандай мустаҳкамламоқчи, деган савол очиқ қолмоқда. Ташриф давомида дипломатик ва иқтисодий масалаларнинг кенг доирасини муҳокама қилиш режалаштирилган.

АҚШнинг Марказий Осиё билан ҳамкорлигини кенгайтириш тарафдори бўлган Юта штатидан республикачи сенатор Жон Кёртиснинг фикрича, дунёнинг бошқа қисмларида ноаниқлик кучайиб бораётган шароитда минтақа барқарорлиги Америка манфаатлари учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

Июль ойида Кёртис Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркменистон ва Ўзбекистон мустақиллигининг 35 йиллигига бағишланган Сенатнинг 816-сонли резолюцияси ҳаммуаллифларидан бири бўлди. Хужжатда АҚШнинг беш давлат билан муносабатларини кенгайтириш ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш муҳимлиги, шунингдек, Марказий Осиёнинг Вашингтон учун стратегик аҳамияти ортиб бораётгани таъкидланган.

Рубио ташрифи арафасида Озод Европа/Озодлик радиосининг инглиз таҳририяти Кёртис билан Марказий Осиёнинг АҚШ миллий хавфсизлигини таъминлашдаги роли, Вашингтон, Москва ва Пекин билан муносабатлар ўртасида мувозанат сақлаш қийинчиликлари, минтақанинг ўта муҳим минераллари ҳамда Жексон — Вэник тузатишида назарда тутилган кўп йиллик савдо чекловларини бекор қилишга қаратилган савб-ҳаракатлар ҳақида суҳбатлашди.

| «Барқарор Марказий Осиё» ҳақида

Озод Европа/Озодлик радиоси: Нега айлани ҳозир Марказий Осиё АҚШ миллий хавфсизлиги учун аҳамиятли?

Сенатор Жон Кёртис: Саволингизни бироз бошқачароқ қўйишга ижозат беринг: нега барқарорлик Қўшма Штатлар учун муҳим? Менимча, шунда жавоб ўз-ўзидан аён бўлади. Дунёнинг бошқа қисмларида шунчалик ноаниқлик ҳукм сураётган шароитда бу минтақанинг барқарорлиги биз учун ҳаётий заруратдир.

Озод Европа/Озодлик радиоси: Марказий Осиё АҚШнинг хавфсизлик соҳасидаги, жумладан, янада кенгроқ минтақадаги муҳимроқ ҳамкорига айлани оладими?

Сенатор Жон Кёртис: Ҳа, албатта. Менимча, бу улар учун ҳам, биз учун ҳам фойдали бўларди. Ва бу ерда яна бир бор таъкидламоқчиманки, дунёнинг бошқа қисмларидаги, айниқса Осиёдаги беқарорлик бундай ҳамкорликнинг аҳамиятини янада оширмоқда.

Озод Европа/Озодлик радиоси: Марказий Осиёга юқори мартабали америкалик расмийлар, айниқса АҚШ давлат котиби тез-тез ташриф буюравермайди. Нега Рубионинг ташрифи айнан ҳозир муҳим?

Сенатор Жон Кёртис: Сиз мутлақо ҳақсиз. Менимча, америкаликларнинг аксарияти дунёнинг бу қисмига эътибор қаратмайди. Биз қабул қилган резолюция айнан шунинг учун ҳам жуда муҳим эди: у бу муҳим минтақа эканини ва биз у билан муносабатларимизни қадрлашимизни таъкидлашга қаратилган.

Озод Европа/Озодлик радиоси: Марказий Осиё мамлакатлари ташриф давомида ёки ундан кейин Вашингтондан қандай аниқ мажбуриятларни кутиши мумкин?

Сенатор Жон Кёртис: Менимча, улар минтақада барқарорликни мустаҳкамлаш учун ўзлари қандай қадамлар қўя олишини, биз бу борада уларга қандай ёрдам бера олишимизни ва ҳамкорлар сифатида қандай биргаликда ишлашимиз мумкинлигини ўзлари баҳолаш муҳимлигидан келиб чиқиши керак.

| Россия, Хитой ва АҚШ билан ҳамкорликни мустаҳкамлаш имкониятлари

Озод Европа/Озодлик радиоси: Россия ва Хитой Марказий Осиёда ўз таъсирини кенгайтirmoқда. АҚШ минтақанинг беш мамлакатига бу икки қудратли давлатдан бирортасига ҳаддан ташқари қарам бўлиб қолмасликда қандай ёрдам бера олади?

Сенатор Жон Кёртис: Менимча, бу қарорни мамлакатларнинг ўзи қабул қилиши керак, шундай эмасми? Агар хоҳлашса, уларда Россия ва Хитойга янада кўпроқ қарам бўлиб қолиш имкониятлари бор. Аммо улар бошқа йўлни маъқул кўрса — биз, албатта, айнан шу йўлни танлашларига умид қиламиз — уларда Қўшма Штатларнинг ҳамкорлари ва иттифоқчилари бўлиш учун анча жозибадор имкониятлар бор.

Озод Европа/Озодлик радиоси: Марказий Осиёнинг ўта муҳим минераллар соҳаси АҚШ иқтисодий хавфсизлиги учун қанчалик аҳамиятли? Давлат котиби Рубио минтақага иқтисодий ҳамкорликни ҳам қамраб олган кенг кун тартиби билан йўл олмоқда. Унга 200 га яқин бизнес вакили ҳамроҳлик қилиши кутилмоқда.

Сенатор Жон Кёртис: Менимча, бу ерда ҳам ҳаммаси минтақа мамлакатларининг ўзига боғлиқ. Аммо биз билан ҳамкорлик муносабатларимизнинг ниҳоятда муҳим таркибий қисмига айланиши мумкин. Ҳаммага маълумки, ўта муҳим минераллар нафақат Қўшма Штатлар, балки бутун дунё учун улкан аҳамиятга эга. Ва менимча, бундай ресурсларнинг мавжудлиги жуда муҳим роль ўйнаши мумкин бўлган катта устунликдир.

| Жексон — Вэник тузатиши ҳақида

Озод Европа/Озодлик радиоси: Ва охирги савол — Жексон — Вэник тузатиши ҳақида. Марказий Осиё мамлакатлари АҚШ Конгрессига ушбу тузатишда назарда тутилган чекловларни бекор қилишни сўраб мурожаат қилмоқда, чунки улар Қўшма Штатлар билан иқтисодий ҳамкорликка тўсқинлик қилиши мумкин. Капитолий тепалигида бу борада тегишли ташаббуслар илгари сурилган, жумладан, Сенатда қонун лойиҳаси таклиф қилинган. Бу жараёни олға силжитиш ва чекловларни бекор қилиш учун Конгресс нима қила олади?

Сенатор Жон Кёртис: Ўзингиз таъкидлаганингиздек, Сенат фаолроқ ҳаракат қилмоқда. Вакиллар палатасидаги ҳамкасбларимиз бу саъй-ҳаракатларни қўллаб-қувватлаши учун уларга босим ўтказиш зарур.